

Standardy kształcenia dla kierunku studiów:**Politologia****A. STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA****I. WYMAGANIA OGÓLNE**

Studia pierwszego stopnia trwają nie krócej niż 6 semestrów. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 2000. Liczba punktów ECTS (European Credit Transfer System) nie powinna być mniejsza niż 180.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent powinien posiadać ogólną wiedzę pozwalającą na zrozumienie zjawisk i procesów politycznych zachodzących w skali globalnej, regionalnej, państwowej i lokalnej, a także umożliwiającą analizowanie zależności między funkcjonowaniem instytucji politycznych, społeczeństw i jednostek ludzkich. Powinien znać historyczne uwarunkowania oraz współczesne mechanizmy działania systemów politycznych. Absolwent powinien posiadać umiejętności korzystania ze zdobytej wiedzy w pracy zawodowej i życiu z zachowaniem zasad etycznych. Powinien umieć rozwiązywać proste problemy zawodowe, uczestniczyć w pracy zespołowej, kierować zespołami ludzkimi wykonującymi zadania zlecone, komunikować się z otoczeniem, zbierać, hierarchizować, przetwarzać i przekazywać informacje. Absolwent powinien znać język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umieć posługiwać się językiem specjalistycznym niezbędnym do wykonywania zawodu. Absolwent powinien być przygotowany do pracy w administracji rządowej i samorządowej, organach partii politycznych, organizacjach gospodarczych i społecznych, instytucjach i organizacjach międzynarodowych, a także w mediach oraz szkolnictwie – po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Absolwent powinien być przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA**1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS**

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	210	26
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	390	47
Razem	600	73

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	210	26
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Nauki o państwie i prawie	30	
2. Nauki o polityce	60	
3. Myśli politycznej	60	
4. Systemów politycznych	60	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	390	47
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Najnowszej historii politycznej		
2. Historii politycznej Polski XX wieku		
3. Systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej		
4. Partii politycznych i systemów partyjnych		
5. Administracji publicznej		
6. Samorządu i polityki lokalnej		
7. Marketingu politycznego		
8. Polityki społecznej i gospodarczej		
9. Stosunków międzynarodowych		
10. Integracji europejskiej		
11. Statystyki i demografii		
12. Organizacji i zarządzania		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie nauki o państwie i prawie

Treści kształcenia: Pojęcie i istota państwa. Koncepcje genezy państwa. Państwo, społeczeństwo, naród i jednostka oraz ich relacje w rozwoju historycznym. Formy państwa. Cele, funkcje i zadania państwa. Koncepcje państwa we współczesnej myśli polityczno-prawnej. Państwo narodowe, jego przemiany. Państwo a wojna. Pojęcie prawa. Norma prawna. Przepis prawny. Stosunek prawny. Źródła prawa. System prawa.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia podstawowych kategorii pojęciowych opisujących państwo i prawo.

2. Kształcenie w zakresie nauki o polityce

Treści kształcenia: Nauka o polityce w systemie dyscyplin naukowych. Normatywny i empiryczny nurt w nauce o polityce. Przedmiot nauki o polityce. Metody i techniki badań politologicznych. Funkcje nauki o polityce. Pojęcie polityki. Pojęcie i koncepcje władzy politycznej. Legitymizacja władzy politycznej. Podmioty, procesy, działania i decyzje polityczne. Pojęcie wojny i pokoju. System polityczny. Reforma, rewolucja i transformacja. Globalizacja i europeizacja. Kultura polityczna. Idea i instytucje współczesnej demokracji. Komunikowanie polityczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: opisu, analizowania i uogólniania zjawisk politycznych; wykorzystywania teorii politycznych w działalności badawczej i praktycznej; porównywania instytucji i procesów politycznych.

3. Kształcenie w zakresie myśli politycznej

Treści kształcenia: Definicje i struktura myśli politycznej. Myślenie polityczne. Metody i środki realizacji myśli politycznej. Główne kierunki i ewolucja myśli politycznej od antyku do czasów nowożytnych. Współczesna myśl polityczna. Źródła ideowe i podstawowe wartości polskiej myśli politycznej. Twórcy i nurty polskiej myśli politycznej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizowania i porównywania nurtów myśli politycznej; krytyki świadectw myśli politycznej; wykorzystywania myśli politycznej do opisu i analizy sytuacji politycznych; rozumienia mechanizmów ciągłości i zmiany w myśleniu i działaniu politycznym.

4. Kształcenie w zakresie systemów politycznych

Treści kształcenia: Pojęcie systemu politycznego i jego elementy – główne ujęcia. Typologia systemów politycznych. Komparatystyka współczesnych systemów politycznych. Współczesne teorie demokracji. Funkcje wyborów w systemach demokratycznych i autorytarnych. Systemy wyborcze. Zachowania wyborcze i ich typologia. Ciągłość i zmiana zachowań wyborczych. Pojęcie reżimu politycznego w szerokim i wąskim znaczeniu. Typologia reżimów politycznych. Struktura i funkcje parlamentu. Pozycja głowy państwa. Pozycja rządu i premiera. Typy i zasady tworzenia koalicji gabinetowych. Władza sędziowska w systemie politycznym. Miejsce partii, grup interesów i ruchów społecznych w systemie politycznym. Rywalizacja polityczna: pojęcie podziału socjopolitycznego, typologia podziałów socjopolitycznych. Mniejszości polityczne, ich rodzaje i ochrona.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania typów systemów politycznych; analizy struktury i sposobu działania poszczególnych instytucji politycznych; klasyfikowania partii i systemów partyjnych w systemach politycznych.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie najnowszej historii politycznej

Treści kształcenia: Skutki I wojny światowej. Ład wersalski. Wielki kryzys ekonomiczny. Totalitaryzmy w XX wieku. Przyczyny, przebieg i rezultaty II wojny światowej. Podział Europy i świata na dwa systemy. Zimna wojna. Upadek kolonializmu. Problem niemiecki. Integracja europejska. Upadek realnego socjalizmu i kryzys ZSRR. Ruchy wolnościowe i demokratyczne w Europie Środkowej i Wschodniej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: korzystania z podstawowej wiedzy historycznej; rozumienia procesów historycznych; oceny wydarzeń historycznych i ich wzajemnych relacji; dostrzegania związków historii z współczesnością.

2. Historii politycznej Polski XX wieku

Treści kształcenia: Polityczne aspekty odrodzenia niepodległego państwa polskiego. Kształtowanie granic państwa (wojna i działania polityczne). Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej. Reformy społeczno-gospodarcze. Przewrót majowy w 1926 roku i rządy sanacji. Zmiany ustrojowe i polityczne. Polska w latach II wojny światowej. Wielkie mocarstwa wobec Polski. Powojenna Polska: kształt terytorialny, ludność, potencjał ekonomiczny. System polityczny po 1945 roku. Monopolizacja władzy. Geneza stalinizmu, zakres i formy uzależnienia od ZSRR. Społeczeństwo a władza. Opozycja: przemiany, formy walki. Rola Kościoła katolickiego. NSZZ „Solidarność” i przemiany lat osiemdziesiątych. Stan wojenny. Początki transformacji ustrojowej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia procesów historycznych; dokonywania oceny wydarzeń historycznych oraz ich wzajemnych relacji; dostrzegania związków historii Polski z dniem dzisiejszym oraz jej miejscem i rolą w świecie.

3. Kształcenie w zakresie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej

Treści kształcenia: Podstawowe pojęcia. Budowanie państwa prawa i pluralistycznej demokracji parlamentarnej. Konstytucyjne podstawy statusu jednostki. Konstytucyjno-polityczny mechanizm władzy w Polsce: normy i zasady, instytucje, mechanizmy i procedury. System kreowania władz państwa. Rola ustrojowa naczelnych władz państwa. Założenia systemu rządów a praktyka ustrojowa. Polityczny i konstytucyjny mechanizm równowagi. Funkcje organów władzy – zasady ich organizacji i funkcjonowania. Kontrola i odpowiedzialność władz publicznych. Proces stanowienia prawa w Polsce. Instytucje ochrony prawnej. Władza sądownicza i zasady wymiaru sprawiedliwości. Ochrona konstytucjonalności i legalności. Gwarancje poszanowania praw i wolności jednostek. Instytucje kontroli przestrzegania prawa.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia znaczenia instytucji i procedur w procesie sprawowania władzy; rozumienia roli instytucji ustrojowych w kontekście regulacji konstytucyjnych i tradycji ustrojowych; określania zasad i wartości, na jakich powinien się opierać system polityczny demokratycznego państwa prawa.

4. Kształcenie w zakresie partii politycznych i systemów partyjnych

Treści kształcenia: Istota pojęć partia polityczna i system partyjny. Geneza i rozwój partii politycznych. Typy partii politycznych. Partie polityczne w przepisach prawa. Finansowanie partii politycznych. Klasyfikowanie systemów partyjnych. Systemy partyjne wybranych państw. System partyjny Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadnarodowy wymiar partii politycznych. Funkcje partii politycznych i systemu partyjnego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania strategii i programów partii politycznych, reguł funkcjonowania systemu partyjnego oraz sposobów realizacji interesów społecznych poprzez partie polityczne i systemy partyjne.

5. Kształcenie w zakresie administracji publicznej

Treści kształcenia: Pojęcie administracji publicznej. Zasady organizacji i działania administracji publicznej. Tradycje administracji publicznej w Polsce. Struktura i zasady organizacji administracji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Modele administracji publicznej państwa narodowego i ich dynamika. Administracja rządowa w Polsce. Administracja samorządowa w Polsce. Procesy decyzyjne w administracji publicznej. Kadry administracji publicznej. Kontrola administracji publicznej. Europeizacja administracji publicznej państw członkowskich Unii Europejskiej. Administracja w systemie politycznym. Organizacja i techniki pracy administracji.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia i interpretacji działań administracji publicznej; oceny celów i działań administracji oraz pracy w administracji publicznej.

6. Kształcenie w zakresie samorządu i polityki lokalnej

Treści kształcenia: Pojęcie i istota samorządu terytorialnego oraz polityki lokalnej. Etapy rozwoju samorządu terytorialnego. Zasada decentralizacji oraz pomocniczości w funkcjonowaniu administracji publicznej. Instytucje demokracji bezpośredniej. Modele i podmioty polityki lokalnej. Samorząd terytorialny oraz wspólnoty lokalne a społeczeństwo obywatelskie. Samorządy terytorialne i polityka lokalna w wybranych

państwach. Ustrój i organizacja samorządu terytorialnego w Polsce. Polityka lokalna w Polsce. Inne formy samorządu.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizowania istoty i zasad funkcjonowania samorządu i polityki lokalnej; uczestnictwa w procesach budowy społeczeństwa obywatelskiego; wpływania na funkcjonowanie samorządu w miejscu zamieszkania; udziału w polityce lokalnej.

7. Kształcenie w zakresie marketingu politycznego

Treści kształcenia: Definicje i koncepcje marketingu politycznego. Historyczny rozwój marketingu politycznego. Rynek polityczny, rynek wyborczy. Produkt polityczny, kreowanie wizerunku polityków, partii i programów politycznych. Rodzaje kampanii w marketingu politycznym. Planowanie strategiczne kampanii. Narzędzia używane w kampaniach i ich systematyzacja. Marketing polityczny a kultura polityczna. Wpływ marketingu politycznego na zachowania wyborcze. Efektywność i krytyka działań marketingowych we współczesnej demokracji.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizowania kampanii wyborczych i stosowanych w nich narzędzi; przygotowywania strategii promocyjnych; organizowania kampanii marketingowych i kierowania nimi.

8. Kształcenie w zakresie polityki społecznej i gospodarczej

Treści kształcenia: Pojęcie polityki społecznej – wartości i cele, zakres zainteresowań, podstawowe kategorie, podmioty i skale. Typologia podmiotów polityki społecznej, modele polityki społecznej. Diagnozowanie potrzeb, metody mierzenia poziomu i jakości życia, uwarunkowania potrzeb społecznych. Dziedziny polityki społecznej. Bezpieczeństwo socjalne i system zabezpieczenia społecznego. Główne problemy społeczne we współczesnej Polsce i w świecie. Nowe zagrożenia społeczne – ekсклюzyja i inkluzja społeczna, zrównoważony rozwój. Podstawowe pojęcia makro- i mikroekonomii – rynek, polityka gospodarcza, finanse publiczne, budżet, rynek kapitałowy. Cele, metody, instrumenty polityki gospodarczej w systemach rynkowych. Formy regulacji rynku. Transformacja systemów gospodarczych. Strategie rozwoju gospodarki. Procesy prywatyzacji. Gospodarka a państwo, współczesny interwencjonizm w gospodarce. Polityka pieniężno-kredytowa. Formy organizacyjno-prawne prowadzenia działalności gospodarczej. Polityka gospodarcza w Rzeczypospolitej Polskiej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania problemów społecznych i ekonomicznych oraz ich miejsca w programach politycznych; rozumienia wpływu problemów społecznych i gospodarczych na życie społeczne i polityczne; analizy źródeł problemów społecznych i ekonomicznych oraz uwarunkowań polityki społecznej i gospodarczej.

9. Kształcenie w zakresie stosunków międzynarodowych

Treści kształcenia: Przedmiot, zakres i funkcje nauki o stosunkach międzynarodowych. Status metodologiczny dyscypliny oraz jej podstawy teoretyczne. Uczestnicy stosunków międzynarodowych, ich atrybuty, pozycja w systemie międzynarodowym i odgrywane role. Czynniki kształtujące stosunki międzynarodowe. Mechanizmy i środki działania uczestników stosunków międzynarodowych (polityka zagraniczna – w tym dyplomacja i inne formy oddziaływania w stosunkach międzynarodowych). Rodzaje stosunków międzynarodowych. Łady międzynarodowe: determinanty zmian w łądzie międzynarodowym. Struktury organizacyjne współczesnego świata i ich ewolucja. Główne problemy współczesnego świata – wyzwania i zagrożenia.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny procesów dokonujących się we współczesnym świecie; uczestniczenia w różnych formach aktywności w zakresie stosunków międzynarodowych; występowania w roli eksperta.

10. Kształcenie w zakresie integracji europejskiej

Treści kształcenia: Istota i formy integracji europejskiej. Koncepcje integracji europejskiej. Uwarunkowania i etapy rozwoju integracji europejskiej. Status prawno-ustrojowy Unii Europejskiej (UE). Instytucje UE: sposób powoływania, skład i kompetencje. Zasady ustrojowe UE. Unia Europejska z perspektywy Traktatu Konstytucyjnego. Unia Gospodarczo-Walutowa. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa oraz Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony. Przestrzeń Wolności Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości w UE. Proces decyzyjny w UE. Polska w Unii Europejskiej: droga Polski do UE, miejsce Polski w instytucjach i na rynku UE.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania mechanizmów funkcjonowania instytucji oraz procesów decyzyjnych w UE; przygotowywania dokumentacji związanej z uczestnictwem Polski w UE.

11. Kształcenie w zakresie statystyki i demografii

Treści kształcenia: Przedmiot i zadania statystyki – statystyka opisowa, wnioskowanie statystyczne, specyfika statystyki społecznej. Podstawowe pojęcia, metody i techniki analizy materiału statystycznego. Podstawy demografii. Metody badań demograficznych. Problemy demograficzne świata. Polityka ludnościowa i jej instrumenty. Polityka ludnościowa w Polsce.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizy danych statystycznych; analizy związków między zjawiskami demograficznymi a procesami politycznymi i gospodarczymi.

12. Kształcenie w zakresie organizacji i zarządzania

Treści kształcenia: Pojęcie organizacji i zarządzania. Organizacja a otoczenie – jej funkcje i cele, kryteria efektywności, etapy rozwoju. Zarządzanie organizacją, role menedżerskie. Polityka i proces strategiczny w organizacjach – analiza strategiczna, zarządzanie i planowanie strategiczne. Struktury organizacyjne – ich dynamika i autodynamika. Społeczna odpowiedzialność organizacji, organizacyjne patologie. Kultury i subkultury organizacyjne. Kultura organizacyjna a kultura polityczna. Komunikacja i decyzje organizacyjne. Motywowanie i zarządzanie potencjałem społecznym. Władza i przywództwo w organizacjach. Konflikty organizacyjne i zarządzanie konfliktami. Zmiana organizacyjna, opór wobec zmiany i możliwości jego przewycięzania. Kontrola organizacyjna – mechanizmy i uwarunkowania skutecznej kontroli. Socjologia organizacji i zarządzania.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizowania i interpretacji świata organizacji i procesów zarządzania; identyfikowania węzłowych problemów funkcjonowania organizacji; znajdowania powiązań i wzajemnych inspiracji wiedzy politologicznej oraz z zakresu organizacji i zarządzania; poszukiwania sposobów rozwiązywania problemów zarządzania; stosowania podstawowych metod i technik zarządzania organizacjami.

IV. PRAKTYKI

Praktyki powinny trwać nie krócej niż 3 tygodnie.

Zasady i formę odbywania praktyk ustala jednostka uczelni prowadząca kształcenie.

V. INNE WYMAGANIA

1. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu wychowania fizycznego – w wymiarze 60 godzin, którym można przypisać do 2 punktów ECTS; języków obcych – w wymiarze 120 godzin, którym należy przypisać 5 punktów ECTS; technologii informacyjnej – w wymiarze 30 godzin, którym należy przypisać 2 punkty ECTS. Treści kształcenia w zakresie technologii informacyjnej: podstawy technik informatycznych, przetwarzanie tekstów, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, grafika menedżerska i/lub prezentacyjna, usługi w sieciach informatycznych, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji – powinny stanowić co najmniej odpowiednio dobrany podzbiór informacji zawartych w modułach wymaganych do uzyskania Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych (ECDL – European Computer Driving Licence).
2. Programy nauczania powinny zawierać treści poszerzające wiedzę humanistyczną w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, którym należy przypisać nie mniej niż 3 punkty ECTS.
3. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej.
4. Przynajmniej 50% zajęć powinny stanowić seminaria, ćwiczenia lub konwersatoria.
5. Student otrzymuje 10 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w tym za przygotowanie pracy dyplomowej, jeśli przewiduje ją program nauczania).

B. STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Studia drugiego stopnia trwają nie krócej niż 4 semestry. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 800. Liczba punktów ECTS nie powinna być mniejsza niż 120.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent powinien posiadać rozszerzoną – w stosunku do studiów pierwszego stopnia – wiedzę dotyczącą funkcjonowania sfery polityki, umożliwiającą rozumienie dynamiki zmian politycznych i strategii decyzyjnych. Absolwent powinien umieć analizować postawy i zachowania uczestników procesów politycznych oraz ich wzajemne relacje i interakcje z innymi podmiotami życia społecznego. Absolwent powinien posiadać wiedzę i umiejętności pozwalające na dokonywanie samodzielnych oraz pogłębionych analiz i syntez procesów zachodzących w życiu publicznym. Powinien umieć kompetentnie i zgodnie z zasadami etyki kierować zespołami ludzkimi. Powinien umieć podejmować decyzje polityczne. Absolwent powinien być przygotowany do samodzielnej pracy w administracji rządowej i samorządowej, organach partii politycznych, organizacjach gospodarczych i społecznych, instytucjach i organizacjach międzynarodowych, a także w mediach oraz szkolnictwie – po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Absolwent powinien mieć ukształtowane nawyki ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego oraz być przygotowany do pracy badawczej i podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich).

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	105	14
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	210	25
Razem	315	39

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	105	14
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Teorii polityki	45	
2. Metodologii badań politologicznych	30	
3. Ruchów społecznych	30	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	210	25
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Historii instytucji politycznych		
2. Filozofii i etyki polityki		
3. Socjologii polityki		
4. Psychologii polityki		
5. Komunikowania politycznego		
6. Decydowania politycznego		
7. Prawa europejskiego		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie teorii polityki

Treści kształcenia: Teoria i praktyka – spory dotyczące roli myślenia teoretycznego. Podejście normatywne, empiryczne, krytyczne i historyczne w polityce. Teorie władzy politycznej. Teorie podmiotowości. Teorie działań politycznych. Współczesne teorie demokracji. Teorie kultury politycznej. Teorie zmiany i rozwoju politycznego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny dynamiki zmian teorii politycznych; analizy teorii w kontekście społeczno-historycznym; ukazywania przydatności podejścia teoretycznego w analizie procesów społecznych.

2. Kształcenie w zakresie metodologii badań politologicznych

Treści kształcenia: Pojęcie, właściwości i funkcje nauki. Status metodologiczny politologii. Przedmiot badań politologicznych. Funkcje nauki o polityce. Teoria wiedzy źródłowej i poza źródłowej. Źródła w badaniach politologicznych. Zasady i metody interpretacji źródeł. Modele badań politologicznych – humanistyczny, behawioralny, strukturalny, historyczny, integralny. Metody badawcze w politologii – systemowa, decyzyjna, neoinstytucjonalna, porównawcza, symulacyjna, statystyczna, wnioskowania z milczenia źródeł. Zasady formułowania i realizowania problemów badawczych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: prowadzenia badań politologicznych; korzystania z modeli i metod badawczych; kształtowania i rozwijania własnego warsztatu badawczego.

3. Kształcenie w zakresie ruchów społecznych

Treści kształcenia: Pojęcie ruchu społecznego. Geneza, determinanty formowania się i struktura ruchów społecznych – cele, funkcje i mechanizmy działania. Ruchy społeczne jako forma działania zbiorowego – uczestnicy i przywódcy, dynamika rozwoju. Zjawisko instytucjonalizacji oraz profesjonalizacji ruchów społecznych i jego konsekwencje. Kryteria klasyfikacji. Dziewiętnastowieczne i dwudziestowieczne ruchy społeczne. Geneza i koncepcje programowe nowych ruchów społecznych. Cele i formy aktywności ruchów populistycznych. Współczesne ruchy religijne i parareligijne. Rola ruchów społecznych w procesie tworzenia społeczeństwa

obywatelskiego. Wpływ ruchów społecznych na system polityczny. Ruchy społeczne w Polsce na przełomie XX i XXI wieku. Perspektywy i zagrożenia rozwoju ruchów społecznych we współczesnym świecie.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: samodzielnej i pogłębionej analizy mechanizmów oraz różnych aspektów ruchów społecznych; uczestniczenia w ruchach społecznych; działalności eksperckiej.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie historii instytucji politycznych

Treści kształcenia: Instytucje polityczne czasów nowożytnych (XVI – XX wieku) ukształtowane w sferze cywilizacji euroamerykańskiej – ich oddziaływanie na inne kontynenty (w Ameryce Łacińskiej, Azji i Afryce). Krytyka ujęcia instytucji politycznych jako zbioru ich narodowych historii. Perspektywa porównawcza i operowanie wielkimi modelami ustrojowymi: monarchia absolutna, państwo liberalne, reżimy autorytarne, „postabsolutyzm”, państwo demokratyczne, totalitaryzm. Socjokulturowe i socjoekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania instytucji politycznych – praktyki ich działania. Historia polskich instytucji ustrojowych oraz instytucji ustanowionych na ziemiach polskich w XIX – XX wieku.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia uwarunkowań określających kształt i funkcjonowanie instytucji politycznych.

2. Kształcenie w zakresie filozofii i etyki polityki

Treści kształcenia: Główne problemy i kategorie filozofii polityki. Filozoficzna wiedza o społeczeństwie i formach władzy. Klasyczna filozofia polityki jako sztuka dochodzenia do władzy i jej sprawowania. Teologia chrześcijańska a nowożytne i współczesne koncepcje polityki. Proces sekularyzacji. Koncepcje sprawiedliwości i dobra wspólnego. Pojęcie cnoty politycznej. Koncepcje dobrego ustroju. Wspólnota i osoba. Teorie źródeł władzy – władza i autorytet, władza i wolność. Pojęcie i koncepcje suwerenności. Polityka a etyka.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia problemów filozoficznych związanych z polityką; korzystania ze sprawności habitualnych (intelektualnych i moralnych); świadomego i aktywnego uczestniczenia w życiu wspólnoty politycznej.

3. Kształcenie w zakresie socjologii polityki

Treści kształcenia: Socjologiczne pojęcie państwa, władzy i polityki. Główne podejścia badawcze w socjologii polityki. Werbowskie ujęcie stosunków politycznych a społeczne podstawy funkcjonowania państwa. Partie – grupy interesów: społeczne podstawy demokracji, zachowania polityczne i ich determinanty. Socjalizacja polityczna i kultura polityczna. Determinanty instytucjonalne, rozłamy i podziały społeczno-polityczne. Ruchy polityczne. Socjologia wyborów. Interesy i ich polityczna reprezentacja. System polityczny a społeczeństwo. Elity polityczne. Społeczeństwo obywatelskie. Opinia publiczna.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizowania społecznych mechanizmów życia politycznego; postrzegania zjawisk politycznych w szerokim kontekście społeczno-kulturowym.

4. Kształcenie w zakresie psychologii polityki

Treści kształcenia: Przedmiot, zadania i podstawowe pojęcia psychologii polityki – procedury, metody i techniki badawcze. Psychologiczne mechanizmy życia politycznego. Świadomość – postawy polityczne – zachowania polityczne. Błędy w myśleniu politycznym. Psychologia władzy i przywództwa politycznego. Format i style przywództwa politycznego. Psychobiografie przywódców politycznych –

studium przypadku. Psychologiczne efekty zderzeń tradycji z modernizacją polityczną. Transformacja – zmiana paradygmatów psychologicznych. Poczucie podmiotowości i alienacja. Mentalność i jej wymiary jako kategorie opisu sceny politycznej. Psychologiczne mechanizmy legitymizacji polityków. Preferencje polityczne i zachowania wyborcze. Psychologia konfliktów i negocjacji. Psychopatologia polityczna. Stereotypy i uprzedzenia. Socjalizacja i edukacja polityczna.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia psychologicznych mechanizmów współczesnego życia politycznego; stosowania psychologii w opisie oraz wyjaśnianiu zjawisk i procesów politycznych; korzystania z wiedzy psychologicznej w praktyce politycznej.

5. Kształcenie w zakresie komunikowania politycznego

Treści kształcenia: Istota, definicje i podejścia badawcze komunikowania politycznego – obszary analizy, koncepcje, modele komunikacyjne. Typy, formy i systemy komunikowania politycznego. Uczestnicy komunikowania politycznego: politycy i instytucje polityczne, media, obywatele – relacje między nimi. Strategie komunikacyjne. Profesjonalizacja komunikowania politycznego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania procesów komunikowania politycznego; analizowania ról uczestników procesu komunikowania; wskazywania silnych i słabych pozycji uczestników procesu komunikowania; posługiwania się narzędziami badawczymi i metodami służącymi do budowania strategii komunikacyjnych.

6. Kształcenie w zakresie decydowania politycznego

Treści kształcenia: Przedmiot i podmioty decydowania politycznego. Decydowanie jako istotny element zachowań człowieka, decydowanie polityczne jako istota zachowania i przejaw działania politycznego. Przestrzenie decydowania politycznego (wewnątrzpaństwowa i międzynarodowa). Decyzja polityczna, sytuacja decyzyjna, mechanizmy podejmowania decyzji politycznej. Rodzaje i skutki decyzji politycznych. Poziomy decydowania politycznego. Optymalizacja decyzji politycznych, strategie decydowania politycznego. Modele decydowania politycznego w systemach politycznych. Psychologia decyzji politycznych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia kwestii decydowania politycznego, jego istoty i zakresu; rozumienia procesu i mechanizmów podejmowania decyzji politycznych; rozumienia konsekwencji decyzji politycznych w wymiarze wewnątrzpaństwowym i zewnętrznym.

7. Kształcenie w zakresie prawa europejskiego

Treści kształcenia: Prawo europejskie, prawo Unii Europejskiej (UE), prawo wspólnotowe. Źródła prawa wspólnotowego: prawo pierwotne i prawo wtórne. Prawo stanowione i zwyczajowe. Zasady prawa wspólnotowego. Stanowienie prawa wspólnotowego. Prawo UE a prawo krajowe. Kontrola przestrzegania prawa wspólnotowego. Unia Europejska z perspektywy Traktatu Konstytucyjnego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia istoty i specyfiki prawa wspólnotowego; stosowania prawa wspólnotowego.

IV. INNE WYMAGANIA

1. Przynajmniej 50% zajęć powinny stanowić seminaria, ćwiczenia lub konwersatoria.
2. Za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 20 punktów ECTS.